# ANALYSIS OF THE CONNOTATIVE AND DENOTATIVE MEANINGS OF THE TERMS BELONGING TO THE WORD FAMILY „DOG" AS THEY ARE USED IN THE ROMANIAN PHYTONYMS

**Radu DRĂGULESCU**[1]

*Abstract*

Many of the Romanian phytonyms are directly related to the dog. Like in other folkloric creations, in our ethnobotany this mammal, although generally believed to be a faithful friend, has a majority of evil representations, portrayed as a cruel, mean living form, which you cannot trust and, therefore, associated to unworthy, useless or harmful plants. The paper brings an inventory, an interpretation and a statistic, of Romanian names of plants, which implicates the word family „dog".

***Keywords: Romanian phytonyms, connotation, denotation, plant names, etnobothany, câine, căţel, căţea.***

La baza analizei de faţă stă colaborarea noastră cu Constantin Drăgulescu, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti* [2] care completează substanţial *Dicţionarul* lui Borza[3], ce cuprinde, pe lângă câteva mii de nume de plante maghiare, săseşti, germane, franţuzeşti, engleze, ruseşti, ucraineene, sârbeşti, bulgăreşti, turceşti, şi 10.906 nume româneşti de plante pentru 2.095 specii. Prin publicarea *Dicţionarului explicativ al fitonimelor româneşti*, Constantin Drăgulescu a ridicat numărul numelor româneşti de plante cunoscute la 21.839 fitonime cunoscute până în prezent, fitonime care aparţin unui număr de 3.227 specii de plante indigene şi exotice, spontane (sălbatice) şi cultivate. La acestea se adaugă 3.070 nume de soiuri şi 612 termeni care desemnează de părţi (organe) de plante. Astfel fitonimia românească, cunoscută în momentul de faţă, însumează 25.521 de termeni.

Între fitonimele româneşti am identificat un număr de 106 care sunt create cu ajutorul termenilor „câine" < lat. canis[4], după M. Vinereanu[5] cuvânt prelatin, căţea <catella[6], căţel <catellus[7]şi derivatele acestora: căţelandru, căţeluş, câinos, câinesc. Ele sunt enumerate mai jos, alfabetic, precizând pentru fiecare denumirea ştiinţifică şi pot fi grupate, din punct de vedere lingvistic, în cel puţin cinci categorii.

Doar patru denumiri sunt concentrate într-un termen unic: *căţel/căţei, căţelandru, căţelandri, căţeluş*.

Celelalte se compun din doi sau mai mulţi termeni. Dintre acestea, unul singur prezintă configuraţia substantiv în nominativ + altul în acuzativ (un atribut substantival prepoziţional): *lemn de câine*.

---

[1] Associate Professor PhD., Universitatea „Lucian Blaga" of Sibiu.
[2] Constantin Drăgulescu, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti,* Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010 (în reeditare cu adăugiri şi revizuiri).
[3] Al. Borza, *Dicţionar etnobotanic*, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1968.
[4] *Dicţionarul etimologic al limbii române*, Bucureşti, Editura Academiei, 2015, p. 128.
[5] M. Vinereanu, *Dicţionarul etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*, Bucureşti, Editura Alcor Edimpex, ed. a 2-a, 2009.
[6] *Dicţionarul etimologic al limbii române,* II (C-cizmă), Bucureşti, Editura Academiei, 2015, p. 125.
[7] *Ibidem,* p. 125.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

Cele mai multe (58) s-au format prin compunerea a două substantive, primul la nominativ, al doilea cu valoare de atribut genitival: *ardeiul câinelui, barba câinelui, boabele câinelui, bosâiocul câinelui, botul câinelui, breiul câinelui, buruiana câinelui, cățeii bălții, câinii babei, ceapa câinelui, chișa câinelui, cireașa câinelui, cireșul câinelui, coada cățelului, coada câ(i)nelui, dintele câinelui, fânul câinelui, iarba cățelei, iarba câinelui, laptele cățelei, laptele câinelui, laptele cânelui, laptele cânielui, lăptuca câinelui, limba cățelei, limba cățelului, limba câinelui, limba cânelui, marariul câinelui, măceșul câinelui, măcrișul câinelui, mărar(i)ul câinelui, mărăcinele câinelui, mărul câinelui, măsaua câinelui, merișorul câinelui, mușeșelul câinelui, paștele câinelui, părădaisa câinelui, pătrănjelul (pătrânjelul, pătrunjelul) câinelui, pișatul câinelui, poama câinelui, puța cățelei, puța cățelului, puța câinelui, romănița câinelui, salata câinelui, salata câinilor, strugurul câinelui, strugurii câinelui, turbarea câinelui, turbăciunea câinelui, turbeaza câinelui, țâța cățelei, unghia cățelei, urzica câinelui.*

Am identificat 20 fitonime în alcătuirea cărora sunt asociate un substantiv în nominativ și un adjectiv cu funcție de atribut, care să evidențieze calitatea: *chimen câinesc, curmei câinesc, curpene câinesc, iarbă câinească, laptecâinesc, lăptucă câinească, lemn câinesc, lician câinesc, lobodă câinească, marariu câinesc, mușețel câinesc, pătrunjel (pătrânjel, petrinjel) câinesc, rug câinesc, salată câinească, salată câinoasă, schin câinesc, strugur câinesc, struguri câinești, tei câinesc, viorele câinești.*

Opt fitonime sunt realizate prin compunere dezvoltată, unele fie indică o caracteristică a plantelor: *buruiană ca capul câinelui*, *floare care sloboade laptele câinelui*, *iarbă curățîtoare de câini*, *mușețel de cel cânesc*, fie indică habitatul speciilor respective: *laptele cânelui de câmp*, *laptele cânelui de pădure, laptele cânelui de pășune, lemn câinesc de baltă.* Acești termeni nu au fost analizați separtat, întrucât se numără printre speciile numite generic *laptele cânelui* sau *lemn câinesc*[8].

Privite din perspectiva semnificatelor („lexemelor") care le compun, textemele exclud nu numai „creația de lumi", ci orice tip de creație. Chiar dacă, la origine, multe dintre aceste configurații semantice au reprezentat metafore insolite, ele și-au pierdut, prin „repetare", orice valoare „poetică", devenind astfel expresii convenție[9].

***Ardeiul câinelui*** *(Salvia verticillata)* numele sugerează că un organ al plantei ar fi iute/usturător și nu poate fi decât al câinelui, întrucât oamenii nu îl pot consuma.

***Barba câinelui*** *(Cynanchum vincetoxicum,* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria)*: nu poate fi vorba de barbă (<lat. barba). *Cynanchum* înseamnă în greacă „sugrumătoarea câinelui" și, probabil, aceeași semnificație o are și primul termen, barba (rad. *bher- „a tăia", aici cu înțelesul a răni; în Banat tăișul securii se numește barbur). Termenul al doilea, provenit din rad. i.-e. *k'uon „câine", conform cu denumirea germ. Hundswürger și magh. ebfojtó „ucigătoarea/sugrumătoarea câinelui" și rom.

[8] A se vedea Valerica Sporiș, *Note pe marginea naturii adjectivului din perspectiva relației cu substantivul, , verbul și adverbul,* http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Lucrari2/Valerica%20Sporis.pdf.

[9] Simina Terian, *Premise pentru o poetică a textemelor,* in EITM5, Tîrgu Mureșhttp://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Lucrari5/IETM5_Part41.pdf.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

mărul/postaia lupului. Posibil ca rad. *bher - cu sensul „vătămător, ucigător" să se regăsească şi în fitonimele *breiul câinelui* (*Cynanchum vincetoxicum* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria*), *brei, breseacăn* sau *buruianacâinelui* (*Mercurialis perennis*) şi *barbalupului*(*Helleborus purpurascens*). Specia *Vincetoxicum hirundinaria* se numeşte şi *buruiană de tăietură* şi este toxică (mai ales) pentru câini şi oi. Această plantă s-a utilizat în magie, iar Constantin Drăgulescu[10] propune şi o corelaţie şi cu rad. *bher- „a vrăji, a fermeca".

***Boabele câinelui*** (*Sorbus aucuparia*), a se vedea lemn câinesc.

***Bosâiocul cânelui*** (specie neidentificată), probabil, o specie asemănătoare cu busuiocul de grădină (*Ocimum basilicum*), dar care fiind sălbatică şi nefolositoare omului, i s-a spus „a câinelui". Posibil ca formele bosioc, bosâioc, bosâoc, bosoioc (*Ocimum basilicum*) să conserve tema *bos - (cf. v.ind.. bo - „parfum") ori să fie contaminate cu acesta.

***Botul câinelui*** *(Linaria vulgaris)*, planta are flori ca un cap/bot de câine.

***Breiul câinelui*** (*Cynanchum vincetoxicum* actualmente *Vincetoxicum hirundinaria*), ***brei, breseacăn*** sau ***buruiana câinelui*** (*Mercurialis perennis*). *Brei* apare în DLR[11], tomul I, ca *Mercurialis perennis*, semnificaţia fitonimului fiind incertă. Planta este toxică.

***Buruiana câinelui*** *(Scutellaria spp.)*, < slav. burjanu, dar posibil şi un descendent din rad. i.-e. *bher- „a creşte, a se umfla, a se ridica". Florile au aspect de bot de câine.

***Buruiană ca capul câinelui*** *(Datura stramonium)*,fructul (capsulă) matur crapă şi seamănă cu capul unui câine < slav. burjanu, dar posibil şi un descendent din rad. i.-e. *bher- „a creşte, a se umfla, a se ridica"**.**

***Buruiană câ(i)nească*** (*Mercurialis annua, Mercurialis perennis*), < slav. burjanu, dar posibil şi un descendent din rad. i.-e. *bher- „a creşte, a se umfla, a se ridica". S-a utilizat la otrăvirea câinilor.

***Capul câ(i)nelui*** (*Anthirrhinum majus, Mysopates orontium, Pulsatilla montana*): < lat. caput; bobocul floral de *Pulsatilla montana* poate fi comparat cu un cap pufos de căţel.

***Căţălandri*** *(Linaria vulgaris),* < derivare cu sufixul *andru* de la căţei.

***Căţăluş, căţelandru*** (*Anthirrhinum majus*), < derivare cu sufixul *uş* şi *andru* de la căţel.

***Căţăluş sălbatic*** (*Linaria genistifolia, Linaria vulgaris*), < derivare cu sufixul *uş* şi *andru* de la căţel + indicarea habitatului.

***Căţeii bălţii*** *(Pedicularis sceptrum-carolinum)* lat. catellus, florile plantelor au aspect de cap (bot) de câine. Baltă este termen autohton cf. alb. baltë (nçmol, noroi, mocirlă).

***Căţei (de usturoi)***, apare cu etimologie nesigură în DELR[12], probabil lat. capitellum (extremitate, căpeţel) sau catellus (pui, bulb). Informatorii noştri au justificat denumirea asemuind căţeii de usturoi cu caninii câinilor.

***Câinii babei*** *(Galium aparine)*, în ograda babei (< sl., scr., bg., ucr. baba) ar creşte doar buruieni, între care şi *Galium aparine* care se prinde cu aculeii de animalele şi oamenii

[10] Constantin Drăgulescu, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti,* Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010 (în reeditare cu adăugiri şi revizuiri).
[11] *Dicţionarul limbii române,* Tomul I (A-B), p. 649.
[12] *Dicţionarul etimologic al limbii române*, II (C-cizmă), Bucureşti, Editura Academiei, 2015, p. 126.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

care îi ating. Se poate spune că la fel ca şi câinii, vrejurile plantei îi „înhaţă" pe intruşi.

***Ceapa câinelui*** (*Urginea maritima*), < lat. cepa, caepa, care provine din gr. cephalé „cap", aluzie la bulb, „căpăţână". Planta are în sol un bulb asemănător cepei, care a fost consumat de oameni, dar neavând calităţile cepei propriu-zise, i s-a adăugat termenul depreciativ „a câinelui"[13].

***Chimen câinesc*** (*Adonis aestivalis*), < ngr. kyminon, kiminon, posibil prin filieră slavă kiminu, (cf. bg. kimen, rus. kiminu, tc. kimion, kimyon din arab. kemun), scr. kim, cimin sau din numele ştiinţific al speciei înrudite, *Cuminum cyminum,* numit în rom.*chiminul cel mare*). Deşi din altă familie (Ranunculacee), *Adonis aestivalis* are seminţe comparabile cu fructele chimenului propriu-zis. Deoarece unele dintre specii nu sunt consumate de oameni au fost considerate ale câinelui sau ale altor animale.

***Chişa câinelui*** (*Solanum nigrum*), primul termen ar putea reproduce verbul a chişa/pişa ( lat. pissiare < pisciare ori creaţie expresivă din interj. piş), indicând o plantă/buruiană pe care urinează câinii[14]. Planta are, într-adevăr, un miros neplăcut, asociat cu cel al urinei şi are, totodată, şi proprietăţi diuretice. Există însă şi adj. cheş „pestriţ, bălţat, pătat" (din magh. kese) care s-ar potrivi speciei, deoarece are fructe de diverse culori (verzi, gălbui, negre), în funcţie de stadiul lor de maturare.

***Cireaşa câinelui*** *(Bryonia alba),* lat. ceresea < lat. cerasia şi v.gr. kerasion (a se vedea şi cireş) este o specie sălbatică, întâlnită în păduri şi de aceea fructele lor sunt ale lupului sau ale câinelui. Posibil ca fructele să se fi folosit la otrăvirea câinilor.

***Cireşi câineşti*** (specie neidentificată) ***cireşul câinelui*** (*Rhamnus frangula* actualmente *Frangula alnus)*,< lat. cereseus < cerasus, v.sl. črěšnĭja, gr. kerasos, kéras, kerátos, kerátion, v.ind. çiras (din rad. i.-e. ker-s „coarnă, cireaşă" > tema *ker-s, din care şi un presupus trac. *kerasos. Nu sunt din aceeaşi familie cu cireşul propriu-zis, fiind arbuşti cu fructe asemănătoare cireşelor. Fructele arbustului *Frangula alnus,* fiind toxice (cel puţin pentru ierbivore), ar fi bune doar de dat la câini (eventual pentru a-i otrăvi).

***Coada căţelului*** (plantă neidentificată numită şi puţa căţelului; a se vedea acolo) < lat. coda.

***Coada câ(i)nelui*** (*Linaria vulgaris*), < lat. coda. Se poate spune că inflorescenţa seamănă cu o coadă de câine dar, credem că s-a ales numele acestui carnivor fiindcă florile au aspectul unor capete (boturi) de câini. Coada are în fitonime sensurile de (1) apendice la posteriorul animalelor şi smocul de păr sau pene de pe acest apendice; (2) termenul coadă provine din răstălmăcirea altora; (3) „testicule"; (4) „coardă; iarbă".

***Cocoşei câineşti*** (*Erythronium dens canis*), cf. ornitonimul cocoş, masculul găinii (şi al altor păsări), < slav. kokosi, cf. magh. kakas, săs. kockosch, kockesch, alb., ucr., slov., ceh. kokoš, bg. kokoska, sb. kokika, pol. kokot, ngr. kokkósion, fr. coq, dan. kok ş.a.).

[13] Cioresc, a ciorii etc.
[14] A se vedea și *Dicționarul limbii române,* Tomul II (C), p. 381.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

Compararea acestor plante cu cocoşul s-a făcut tocmai sub aspectul cromaticii, al decorativităţii iar Constantin Drăgulescu[15], credem că, o parte dintre fitonime îşi au originea, unele, în tema coc- „roşu", altele în tema coc- „sferic, rotund". Fructele/florile sunt roşii şi au tuberculi/bulbi sferici în sol. Numele ar putea fi şi o adaptare după numele ştiinţific *Erythronium dens canis* (de la români au preluat saşii, pentru această specie, numele waldkekəschkən, kokosche(e), kokoschechen, kokeschbleam, kokoschblaam, iar maghiarii kukusé).

***Curmei câinesc*** (*Cynanchum acutum*), planta fiind o liană (ca o frânghie) trimitem la subst. rom. Curm şi macedorom. curmu „legătură, laţ" < alb. kurm (bucată, parte din ceva). Curmei, curmen ar putea proveni din curpen ori sunt derivate ale verbului autohton a curma „a tăia; a strânge; a strangula; a omorî; a întrerupe; a termina"[16]. Fitonimul vine în sprijinul acestei ultime supoziţii, dat fiind faptul că numele ştiinţific *Cynanchum* se traduce „sugrumătoarea câinelui" (a se vedea şi barba câinelui). După alte păreri[17], ar putea fi un termen împrumutat de la albanezi, dar şi o continuare a lat. pop. *cormare (a trunchia), provenit din gr. kormos (trunchi)[18].

***Curpene câinesc*** (*Cynanchum acutum*), liană numită generic ***curmei*** < autohtonul curpen „mlădiţă lungă de plantă acăţătoare, vrej, viţă, jijiţă", posibil împrumut din alb. kulpër, kurpen[19]< i.-e. *kŭerp- „a se învârti"[20] de unde şi rom. a (în)curpeni „a înfăşura, a răsuci". Este posibil ca fitonimul să fie o adaptare a corespondetului curmei câinesc (a se vedea curmei) dat fiind faptul că atât curmei cât şi curpen au (şi) semnificaţia „mlădiţă, tulpină (de legat); funie".

***Dintele câinelui*** (*Erythronium dens-canis, Leontodon autumnalis*), < lat. dens, dentis, v. ind. danta. *Erythronium dens-canis* are tepalele/petalele asemenea unor canini (de câine). Primăvara se atingeau pleoapele cu această plantă pentru a „întineri ochii"[21].

***Fânul câinelui*** *(Butomus umbellatus),* etimologie populară după coresp. magh. fülemüle fű.

***Floare care sloboade laptele câinelui*** (*Taraxacum officinale*), sloboabe (din slobod „liber" < bg. sloboden), cu sensul „eliberează, elimină" (a se vedea laptele câinelui); floare din lat. floris, florem.

***Iarba căţelei*** (*Cynodon dactylon*), < căţea (< lat. catella), iarbă din lat. herba (a se vedea iarba câinelui).

***Iarba câinelui*** (*Agropyron repens, Cynodon dactylon, Dactylis glomerata*), câinele mănâncă frunzele plantelor pentru provocarea vomei, în caz de indigestie; iarbă din lat. herba.

***Iarbă câinească*** (*Cynodon dactylon, Dactylis glomerata, Orchis morio*), ***iarbă cânească*** *(Orchis spp., Physalis alkekengi, Solanum nigrum)* (a se vedea iarba câinelui, părădaisa cânelui,

[15] Constantin Drăgulescu, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti,* Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010 (în reeditare cu adăugiri şi revizuiri).
[16] I. I., Russu, *Etnogeneza românilor*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981.
[17] *Dicţionarul limbii române,* Tomul II (C), p. 1027.
[18] Laurian şi Massim, apoi Lazăr Şăineanu, apoi G. Giuglea apud *Dicţionarul limbii române,* Tomul II (C), p. 1017.
[19] *Dicţionarul limbii române,* Tomul II (C), p. 1031.
[20] I. I., Russu, *Etnogeneza românilor*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981.
[21] A. Gorovei, *Credinţe şi superstiţii ale poporului român*, Bucureşti, Editura Vestala, 2013.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

strugurul câinelui); fitonimul iarbă câ(i)nească pentru *Orchis morio* este o adaptare după numele gr. cynorchis, magh. ebmony(fű), germ. Hundshoden, sloven. pásja jájca, it. testicolo di cane „coaiele câinelui"; iarbă din lat. herba.

***Iarbă curăţâtoare de câini*** *(Agropyron repens, Dactylis glomerata)*: câinii, când au indigestie, mănâncă frunzele aţoase ale plantelor iar acestea le provoacă vomă, le curăţă stomacul (a curăţi, a cura cf. lat. curo, curare „a îngriji"); iarbă din lat. herba.

***Lapte câinesc*** (*Euphorbia spp.*), ***laptele câinelui*** (*Chelidonium majus, Euphorbia spp.*), ***laptele cânelui*** (*Chelidonium majus, Euphorbia charachias, E. esula, E. peplis*), ***laptele căţelei*** (specie neidentificată), ***laptele cânelui de câmp*** (*Euphorbia helioscopia*), ***laptele cânelui de pădure*** (*Euphorbia amygdaloides*), ***laptele cânelui de păşune*** (*Euphorbia cyparissias*), ***laptele cânielui*** (*Euphorbia esula*), < lapte ( lat. lactem, lactis, sau, după M. Vinereanu[22], traco-dac). Plantele produc latex alb sau portocaliu (doar în cazul speciei *Chelidonium majus*). În opinia lui Constantin Drăgulescu[23], specia *Borago officinalis* figurează cu numele popular *laptele câinelui* dintr-o greşeală (s-a asociat numele său cu laptele câinelui). Fiindcă latexul produs de plante nu se poate consuma de om din cauza toxicităţii mai mult sau mai puţin pronunţate ori a gustului neplăcut, el a fost comparat cu laptele produs de căţea, lupoaică, vrăjitoare sau scroafă. Fitonimul lapte broştesc are şi el sensul „lapte necomestibil". Se numeşte şi chişa câinelui, poama câinelui, strugurul câinelui, turbarea câinelui şi are un miros neplăcut.

***Lăptuca câinelui*** (*Euphorbia carniolica*), ***lăptucă câinească*** (*Euphorbia spp*), ***lăptuci câineşti*** *(Leontodon hidpidus*). Majoritatea plantelor produc latex şi/ori sunt consumate de diverse animale. *Euphorbiacarniolica* (şi alte specii din acest gen) având un latex toxic, a fost botezată lăptuca câinelui (după conceptul că tot ce este rău este al câinelui, al lupului, al ciorii sau perpetuând ideea că, de foame, aceste animale mănâncă orice).

***Lemn câinesc*** (*Cornus sanguinea,Daphne laureola, Daphne mezereum, Evonymus europaeus, Evonymus latifolius, Frangula alnus, Ligustrum ovalifolium, Ligustrum vulgare, Lycium halimifolium, Rhamnus cathartica, Sorbus aucuparia*), ***lemn câniesc, lemn câinesc de baltă*** (*Frangula alnus*), cu sensul lemn nefolositor, arbust cu fructe necomestibile (cf. şi engl. dogwood, dogberry tree, germ. Hundsholz, mai ales pentru *Frangula alnus)* dar şi cu subînţelesul lemn puturos, rău mirositor (maghiarii numesc specia *Frangula alnus* büdösfa „lemn puturos", iar germanii Faulbaum „lemn împuţit"; românii spun arbustului *Cornus sanguinea* şi lemn pucios); creşte în locuri mai umede (baltă termen autohton); ***lemn de câne*** (*Ligustrum vulgare*): rom. lemn < lat. lignum. Plantele amintite sunt fie arbori şi arbuşti, fie plante ierboase cu tulpini (cel puţin în partea inferioară) ori rădăcini lemnoase.

[22] M. Vinereanu, *Dicţionarul etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*, Bucureşti, Editura Alcor Edimpex, ed. a 2-a, 2009.

[23] Constantin Drăgulescu, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti,* Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010 (în reeditare cu adăugiri şi revizuiri).



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

***Lician câinesc*** *(Frangula alnus),*plantă neidentificată, a se vedea şi cătină. Fitonimul este livresc adaptat după un nume latin care, la rândul său, ar putea avea la origine antica regiune Lycia din Asia Mică (*Lycium halimifolium*).

***Limba căţelei***(*Chenopodium hybridum, Symphytum officinale*), < lat. lingua.

***Limba căţelului*** (specie neidentificată), a se vedea şi cătină.

***Limba cânelui*** (*Plantago lanceolata*), plantele au organe, îndeosebi frunze şi petale, în formă de limbă.

***Limba câinelui*** (*Borago officinalis, Cynoglossum officinale*), plantele au organe, îndeosebi frunze şi petale, în formă de limbă.

***Lobodă câinească***(*Chenopodium album*),cf. sl. loboda (din slavă sau română există şi magh. laboda; turcii spun labada speciei *Rumex patientia*). Planta este sălbatică, buruiană în culturi ori pe marginile drumurilor.

***Marariu câinesc, marariul câinelui*** *(Anthemis cotula),* < ngr. marathron (a se vedea mărarul câinelui).

***Măceşul câinelui*** *(Rosa canina)* apare cu origine necunoscută în *Dicţionarul limbii* române[24]. Poate fi o posibilă adaptare după denumirea ştiinţifică, ori, ca şi aceasta, cea populară evidenţiază ascuţiţii spini ai arbustului, ca şi caninii câinelui. Pentru fitonimul măceş I.I. Russu[25] presupune un rad. *mak-, dor. macon, gr. mekon, v.sl. makŭ „mac", prin asemănarea florilor de măceş cu cele de mac. Constantin Drăgulescu[26] consideră, însă, că atât măceş cât şi *mac* (*Papaver spp.), bujămac,* un alt nume al bujorului *(Paeonia officinalis), măchişele* (*Tagetes patula),* poate şi unele dintre miconimele *văcălie (Ganoderma apllanatum, Fomitopsis pinicola, Gloeophyllum abietinum, Phelinus ignarius, Lenzites betulina* f. *variegata, Anisomyces odoratus, Daedaleopsis confragosa, Polyporus brumalis)* (există şi miconimele ucr. vakelija, vekelija), *văcăruşi (Lactarius volemus), văcuţe (Boletus spp.)* pot proveni din acelaşi radical cu lat. vaccinus "roşcat", din care numele ştiinţific al coacăzei (*Vaccinium vitis-idaea*). Speciile amintite mai sus au flori, fructe, lemn, tramă sau pălărie (în cazul ciupercilor) de culoare roşie(tică). *Măc(i)eş* se numesc şi speciile *Sedum rosea* actualmente *Rhodiola rosea* (cu flori roşietice şi corespondentul rusă) şi *Mespilus germanica* (cu fruct asemănător măceşului propriu-zis). Subliniând faptul că măceşul se mai numeşte şi rug (< lat. rubus „zmeur" şi rubeus „roşu") şi răsură (< lat. rosa „roz" şi „trandafir"), nu exclude nici posibilitatea ca numele măceşului (şi chiar lat. vaccinium „afin") să provină din lat. bacca "boabă" ori lat. vacca „vacă" (b > m sau v), măceşul (*Rosa canina*) numindu-se şi rugul vacii.

***Măcrişul câinelui*** (specie neidentificată cu al cărei latex se tratează pecinginea sau tricofiţia, probabil *Chelidonium majus*). Sunt numite măcriş multe specii cu gust acru, de unde ar şi proveni denumirea[27].

---

[24]*Dicţionarul limbii române,* Tomul IX (M), p. 208.

[25] I. I., Russu, *Etnogeneza românilor*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981.

[26] Constantin Drăgulescu, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti,* Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010 (în reeditare cu adăugiri şi revizuiri).

[27]*ApudDicţionarul limbii române,* Tomul IX (M), p. 213 care prezintă etimologia acestui fitonim ca necunoscută.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

***Mărar(i)ul câinelui*** (*Anthemis cotula, Matricaria chamomilla*). Fitonimul mărar (ca şi macedorom. măraliu şi alb. mëraj, maraj, mërajë, moreja) e considerat termen autohton[28] sau vechi grec[29] cf. gr. malathron, marathron, marathon[30] (*Foeniculum vulgare*). Speciile necomestibile pentru oameni şi urât mirositoatre au fost atribuite câinelui, iepurelui, lupului, porcului, ursului, păsărilor, şarpelui, broaştei, în funcţie de locul unde cresc ori după presupusele animale care le consumă.

***Mărăcinele câinelui*** (*Rosa canina*): mărăcine este considerat de A. Philippide[31] şi de M. Vinereanu [32] cuvânt autohton (există şi macedorom. mărăţine, meglenorom. mărăţină, măr(ă)ţin, alb. mërtsinë şi mërqinjë), însă în DER notat ca provenind din lat. *marrucina < lat. marra „spin", it. marruca „mur, rug". Tot atât de potrivită, consideră Constantin Drăgulescu [33], este derivarea fitonimului din lat. malitia „răutate", mărăcine însemnând „plantă rea" (de comparat cu macedorom. mariţire „a se înrăutăţi" şi rom. mărăsin „semn rău" din lat. mala signa), toate speciile de mai sus fiind prevăzute cu spini. Mărăcinele câinelui ar putea fi o adaptare a numelui ştiinţific, *Rosa canina.*

***Mărul câinelui*** (*Frangula alnus*), < lat. melum. Numele se referă la fructele plantelor. Dintr-o eroare, consideră Constantin Drăgulescu[34], i s-a atribuit şi speciei *Viola canina* numele *mărul lupului* (poate în loc de colţul lupului, aluzie la forma frunzelor ori la pintenul florii). Fructele şi rădăcinile tuberizate toxice subpământene sunt considerate ale câinelui, lupului, porcului, cucului, strigoiului.

***Măsaua cânelui*** (*Euonymus europaea*) < lat. maxilla „maxilar" are fructe de forma măselelor sau dinţilor de om, câine. Petalele (mai exact tepalele) florilor de *Erythronium dens-canis, Fritillaria meleagris* seamănă cu caninii carnivorelor (de unde numele ştiinţific *dens-canis* şi corespondentul engl. dog's tooth).

***Merişorul câinelui*** (*Arctostaphyllos uva-ursi*), a se vedea măr. Plantele au fructe mai mult sau mai puţin globuloase, ca merele, aşadar ar putea face referire la diminutivul hipocoristic al substantivului măr, obţinut prin derivarea cu sufixul -işor.

***Muşeţel câinesc, muşeţelul cânelui*** *(Anthemis arvensis),* ***muşeţel de cel cânesc*** (*Anthemis cotula*). Ar putea provini din adj. muşat "frumos", cuvânt autohton în opinia lui I.I. Russu[35] sau din adj. muscat „tămâios, plăcut mirositor". În vestul Transilvaniei cu termenul muşat sunt alintaţii copiii de vârste mici, probabil de la „frumuşat"[36]. Muşeţel ar putea însemna „frumuşel" sau „floare frumoasă" (trac-dac.

[28] Brâncuş, Gr., *Vocabularul autohton al limbii române*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983.
[29] C. Diculescu, *Dacia romană în oglinda inscripţiilor şi a limbii de azi*, Cluj, 1926.
[30] A se vedea și *Dicționarul limbii române,* Tomul IX (M), p. 267.
[31] Philippide, A., *Originea* românilor, Iaşi, Editura Polirom, 2011.
[32] M. Vinereanu, *Dicţionarul etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*, Bucureşti, Editura Alcor Edimpex, ed. a 2-a, 2009.
[33] Constantin Drăgulescu, *Dicționarul explicativ al fitonimelor românești,* Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010 (în reeditare cu adăugiri și revizuiri).
[34] Constantin Drăgulescu, *Dicționarul explicativ al fitonimelor românești,* Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010 (în reeditare cu adăugiri și revizuiri).
[35] I. I., Russu, *Etnogeneza românilor*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981.
[36] *Dicționarul limbii române,* Tomul IX (M), p. 1042.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

*muşezela) dar şi floare aromată, mirositoare (cf. verb. a muşina „a adulmeca, a mirosi"). Speciile câineşti nu au miros sau miros urât. Deşi majoritatea lingviştilor consideră că termenul muşat, din română, macedoromână şi istroromână, face parte din substratul traco-dacic, totuşi nu s-a găsit până în prezent un radical indo-european la care să fie raportat cuvântul.

***Paştele câinelui*** (*Cardamine pratensis*) < lat. pascere dar şi „pască". Fructele ar fi, în credinţa populară, anafura câinelui.

***Părădaisa câinelui (****Physalis akekengi****)*** < săs. Parðdeis, germ. Paradeis(apfel), Paradies(apfel). Există între fitonimele româneşti şi forme intermediare între săs. parðdeis şi magh. paradicsom. Are fructul ca o mică tomată care, deşi este comestibilă, se crede că este otrăvitoare sau câinească.

***Pătrănjelul câinelui*** (*Aethusa cynapium*), ***pătrângelul cânelui*** *(Pimpinella saxifraga),* < lat. petroselinum. A se vedea pătrunjel.

***Pătrunjelul câinelui*** (*Aethusa cynapium*), ***pătrănjelul câinelui*** (*Aethusa cynapium*), ***pătrânjel câinesc*** (*Aethusa cynapium*), ***pătrunjel câinesc*** (*Aethusa cynapium*), ***pătrunjelul câinelui*** (*Pimpinella saxifraga, Peucedanum oreoselinum*), ***Petringelul câinelui*** *(Aethusa cynapium),* ***petrinjei câineşti*** (*Aethusa cynapium*), ***petrinjeii câinelui*** *(Aethusa cynapium),* ***petrinjel câinesc*** (*Aethusa cynapium, Peucedanum oreoselinum*), ***petrinjelul câinelui*** (*Peucedanum oreoselinum*) < lat. petroselinum, ngr. petrosélinon (ambele din gr. petroselinon „ţelină de stâncă", numele pătrunjelului la Dioscorides), din care şi magh. petrezselyem, petrezsely, ceh. petr(u)zel, slov. petržlen ş.a. Toate speciile sunt din aceeaşi familie cu pătrunjelul de grădină (*Petroselinum hortense*). Cresc sălbatice, iar numelor unora dintre speciile neconsumate de oameni li s-a adăugat adj. câinesc ca în termenul ştiinţific *cynapium* („ţelina câinelui").

***Pişatul câinelui*** (*Chelidonium majus*), < lat. *pissiare. Latexul plantei are culoarea urinei câinelui, (a se vedea şi chişa câinelui).

***Poama câinelui*** *(Bryonia dioica, Rhamnus cathartica, Solanum dulcamara, Solanum nigrum),* <poamă „fruct; strugure" < lat. poma. Toate speciile sunt sîlbatice şi toxice. Fitonimele par a avea sensul „fructe de otrăvit câinele".

***Puţa căţelei*** *(Caltha palustris, Ranunculus repens)* < cf. lat. preputium, a se vedea şi ***puţa căţelului***. Planta are miros neplăcut.

***Puţa căţelului*** *(Orobanche loricata* şi o plantă neidentificată numită şi coada căţelului, probabil tot o specie de *Orobanche),* ***puţa câinelui*** *(Orobanche picridis)*: fitonimele includ subst. puţă „organ genital" (de comparat cu lat. praeputium „prepuţ", poate dintr-un lat. *putium „mic" ori din vb. a puţi, cf. lat. putere ori termen prelatin dat fiind v.ind. puccha „penis, coadă", puţi „împuţit, putoare" din rad. i.-e. *putós „vulvă"). Albanezii au şi ei termenul poc „vulvă", maghiarii pics, polonezii şi cehii pica „vulvă", iar sârbo-croaţii puca „puţă". Majoritatea speciilor au organe (corpuri de fructificaţie, spice sporifere, inflorescenţe, fructe) care seamănă cu un penis, câteva cu aspectul ori culoarea vulvei ori au miros neplăcut. Şi vechii greci aveau



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

pentru specii de *Orobanche* numele cynomórion „penisul câinelui" şi pentru *Orchis* mórion „penis" (aflat în numele ştiinţific *Orchis morio*).

***Romăniţa câinelui*** *(Anthemis cotula)*, ucr. romanec, rumeanok, pol. rumianiec, sb. ramenka, romanica, rus. romaška, roman (*Matricaria*), sb. ramenak, ucr. romanecĭ (*Chrysanthemum*), rus. romannik (*Tanacetum vulgare*), rus. sobaciaia romaška (*Anthemis cotula*), slovac ruman (*Anthemis spp.*), rumanček (*Matricaria*), unii lingvişti presupunând că din slavă au pătruns fitonimele şi în română. *Anthemis cotula* are un miros urât, în consecinţă, romaniţa este atribuită câinelui.

***Rug câinesc*** *(Rosa canina)* < lat. rogus, rubus „zmeur, mur". Numele s-a extins şi asupra altor specii care au spini ca murul. *Fitonimul* are semnificaţia numelui ştiinţific *Rosa canina*.

***Salata câinelui*** (*Lapsana communis*) < ngr. salata, magh. soláta, it. salata, germ. Salat, fr. salade. Planta este alimentară şi furajeră, dar nu se mănâncă la noi. A se vedea ***salata câinilor***.

***Salata câinilor*** (*Aposeris foetida*), cu înţelesul de „salată rea, necomestibilă", salată: cf. ngr. saláta, it. salata (există şi bg., tc. salata, alb. salatë, magh. saláta, fr. salade, engl. salad); se presupune că numele provin din it. insalata, zelada „sărat" (cf. şi fr. sale „sărat") aşa cum sunt preparatele culinare numite salate; noi suntem înclinaţi să credem că salata, zelada derivă din rad. i.-e *g'hel "a sclipi; galben, verde" din care şi dac. *zila, *zela "plantă, iarbă, floare" (C. Drăgulescu, R. Drăgulescu, 2000), let. zâle, lit. žolė, rus. zel'e „plantă", slov. zelje, bg. zele „zarzavat";

***Salată câinească*** (*Lapsana communis*) < ngr. salata, magh. soláta, it. salata, germ. Salat, fr. salade. Planta este, cum spuneam, comestibilă, dar nu se foloseşte de către poporul român.

***Salată câinoasă*** (*Mycelis muralis*) < ngr. salata, magh. soláta, it. salata, germ. Salat, fr. salade. Specia este comestibilă.

***Schin câinesc*** (*Carduus acanthoides*), schin poate fi var. reg. pentru spin dar există şi tema i.-e. *ski-no „ascuţit". Determinantul „câinesc" scoate în evidenţă inutiliatea plantei pentru om.

***Strugur câinesc, struguri câineşti***, ***strugurul câinelui, strugurii cânelui*** *(Solanum nigrum),* < strugure, termen autohton[37], cf. alb. shtrudhull[38] din asemănarea fructelor şi florilor/inflorescenţelor plantelor cu boabele/strugurii/ciorchinii viţei de vie. *Solanum nigrum* are fructe toxice (cu care se otrăvesc câinii).

***Tei câinesc*** (*Tilia tomentosa*) < lat. tilia. În Banat este numit tei de toamnă.

***Turbarea câinelui*** (*Bryonia alba,Cynoglossum sp.*, *Rhamnus catharticus,Solanum nigrum*), < a turba (< lat. turbare). Speciile sunt toxice (a se vedea ***turbeaza câinelui***).

***Turbăciunea câinelui*** (*Datura stramonium, Solanum nigrum*), < a turba (< lat. turbare). Speciile sunt toxice (a se vedea ***turbeaza câinelui***).

[37] I. I., Russu, *Etnogeneza românilor*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981.
[38] *Dicţionarul limbii române,* Tomul XV (Spongiar-Ş), p. 1800.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

***Turbeaza câinelui*** (*Bryonia alba*) < a turba (< lat. turbare), specia este toxică. Poporul a asimilat simptomele otrăvirii cu aceste plante cu starea de agitație/furie urmată de paralizia şi moartea oamenilor şi animalelor turbate. *Bryonia alba* şi *Solanum nigrum* (poate şi *Datura stramonium)* s-au folosit pentru otrăvirea câinilor nedoriţi, bătrâni. Constantin Drăgulescu consideră că, în cazul speciei de *Cynoglossum* s-a notat, din greşeală, fitonimul ***turbarea câinelui*** în loc de mai frecventul nume de ***limba câinelui***.

***Ţâţa căţelei*** (*Symphytum officinale*),< ţâţă „mamelă, uger" (de comparat cu lat. *titia, gr. tithós dar şi cu rom. ţuţ/ţuţă „excrescenţă cărnoasă; vârf; claie; penis"; după M. Vinereanu[39] termen traco-dac). Cele mai multe specii au flori/inflorescenţe sau fructe/spice sporifere ori corpuri de fructificaţie (tinere) asemănătoare mameloanelor. Rădăcina speciei *Symphytum officinale* este amară, fără miros, recunoscută pentru calităţile ei terapeutice. Conţie uleiuri volatile, minerale, acid litospermic, este utilizată cu succes în ulcerele gastroduodenale şi varicoase şi a dovedit efecte antitumorale, dar în cantităţi mari este periculoasă, producând chiar paralizii.

***Unghia căţelei*** (*Astragalus dasyanthus,Astragalus glycyphyllos*), < unghie (< lat. ungula), redând morfologia fructelor (păstăilor) speciilor, comparate cu ghearele căţelei.

***Urzica câinelui*** (*Lamium purpureum*), < lat. urtica. Floarea are aspect de bot de câine sau numele vrea să sugereze că acest soi de urzică nu este cea consumată de oameni, ***urzică câinească*** (*Urtica urens*) „muşcă" precum un câine. Fitonimul urzică ar proveni din lat. *urdica cf. lat. urtica sau în legătură cu lat. ordiri „a urzi", planta fiind textilă. Constantin Drăgulescu[40] nu exclude posibilitatea ca fitonimele unor specii din familia Lamiaceae şi Scrophulariaceae, cu floarea bilabiată, să provină din rad. *ur- „cioc, bot, gură", caz în care ***urzica câinelui*** s-ar traduce „gura câinelui".

***Viorele câineşti*** *(Viola canina)*: posibil calc după denumirea ştiinţifică sau reprezentarea formei de canin a frunzei plantei; < lat. viola, fr. viola, violette, ngr. violéta.

Amintim, la final, că există o serie de fitonime care nu includ în mod direct termeni din familia lexicală a substantivului câine, dar au o legătură indirectă cu acesta:

***Cătină*** (*Carduus acanthoides, Hippophaë rhamnoides, Lycium halimifolium, Myricaria germanica, Tamarix ramosissima, Xanthium spinosum*), Posibil ca din acest rad. i.-e. *kot-, *kat- să derive şi numele pisicii: lat. catta, sl. kotŭ, engl. cat, germ. Katze, macedorom. cătuş(ă), rom. cătuşă, în paralel cu cotoi (pisoi, motan), dar şi al câinelui: lat. catella "căţea", catellus "căţel", rom. cotarlă "javră", cotei "câine de talie mică" (alb. kuta, kutë, macedorom. cută, magh. kuttya "câine"), coteică "căţea", a se coţăi "a se împerechea câinii" etc. Şi pisica şi câinele şi-au putut primi numele de la faptul că zgârâie şi muşcă. Amintim aici şi fitonimul dacic kotiata, (*Cynodon dactylon*) care, însă,

[39] M. Vinereanu, *Dicţionarul etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*, Bucureşti, Editura Alcor Edimpex, ed. a 2-a, 2009.
[40] Drăgulescu



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

e posibil să se refere la câine (conform cu numele românesc iarba cățelei, iarba câinelui, rom. cotei "cățel", coteicuță "cățeluşă" şi cel ştiinţific cynodon „dintele câinelui") (C. Drăgulescu, R. Drăgulescu, 2000). Fitonimul rom. ***cotăişe*** (*Linaria vulgaris*) face trimitere tot la câine sau la pisică, planta numindu-se şi cățăluş, botul câinelui, coada câinelui dar şi gura mâței.

***Lăbuş*** (*Salvia glutinosa*): planta este lipicioasă (de aceea se numeşte glutinosa) şi are floarea ca o gură deschisă, ceea ce ne conduce la comparaţia cu gr. labein „a (se) prinde, a (se) apuca" (a se vedea şi lăpuş). E posibil ca numele Lăbuş să provină nu din subst. labă ci din tema lab- „a apuca, a mușca".

***Zăvăcust(ă)*** *(Astragalus dasyanthus)*: fitonim moldovenesc preluat, cu siguranță, din fitonimia rusă/ucraineană. El ar putea conține termenii rus. sobáca „câine" (şi rom. zăvod, zăvoi „câine de pază") şi rus. ustá „gură", ucr. ust „buză", care ne conduc la semnatica „gura câinelui", caz în care fitonimul ar reflecta forma florii. Sau al doilea termen este sl. kostĭ „os" cf. cu numele ştiinţific *Astragalus* (< lat. astragalus „os al tarsului/călcâiului), calchiat în fitonimul magh. bóka (*Astragalus spp.*) cu semantica „gleznă", poate şi în rom. unghia cățelei (*Astragalus glycyphyllos, Astragalus dasyanthus*), cu referire la aspectul fructului/păstăii. Planta formează tufe şi de aceea amintim şi rus. kust „arbust, tufă". Al doilea termen al denumirii ştiinţifice dasyanthus se traduce „flori păroase" sau „flori de(n)se" (gr. dasys înseamnă atât „păros" cât şi „îndesuit"), semnificaţie ce ar putea exista şi în fitonimul românesc, fiindcă rus. gustoĭ „adunat, îndesuit, strâns".

Din analiza noastră reiese că plantele ce fac referire la familia lexicală a substantivului câine şi-au primit denumirile, în primul rând, datorită inutilităţii lor pentru om, plante necomestibile care, cu rare excepţii, sunt toxice sau au un miros neplăcut. Urmează, ca număr, denumirile datorate aspectului plantelor, asemănător cu una dintre părţile corpului câinelui (în special capul, botul sau colții), iar apoi cele provenite din termeni livreşti, calcuri sau etimologii populare, apoi explicațiile de ordin mitologic, religios sau medicinal şi, în fine, plantele parazitare.

Astfel obținem următorul tablou[41]:

[41] În cazurile în care unele fitonime pot avea mai multe explicații, le-am notat de mai multe ori în coloanele corespunzătoare.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

| **Plante necomestibile, plante cu miros neplăcut sau spini** | **Plante parazitare, dăunătoare semănăturilor** | **Plante denumite astfel după aspect** | **Termen livresc, împrumut, calc lingvistic, sau etimologie populară** | **Explicaţie mitologică, religioasă, medicinală sau de altă natură** |
|---|---|---|---|---|
| *Ardeiul câinelui* | *Câinii babei* | *Botul câinelui* | *Cocoşei câineşti* | *Iarba căţelei* |
| *Barba câinelui* | *Lobodă câinească* | *Buruiana câinelui* | *Fânul câinelui* | *Iarbă câinească* |
| *Boabele câinelui* | | *Buruiană ca capul câinelui* | *Lician câinesc* | *Paştele câinelui* |
| *Bosâiocul câinelui* | | *Capul câinelui* | *Măceşul câinelui* | |
| *Breiul câinelui* | | *Căţeii bălţii* | *Mărăcinele câinelui* | |
| *Buruiană câinească* | | *Căţel* | *Romăniţa câinelui* | |
| *Ceapa câinelui* | | *Căţăluş* | *Rug câinesc* | |
| *Chimen câinesc* | | *Căţăluş sălbatic* | *Viorele câineşti* | |
| *Chişa câinelui* | | *Căţelandri* | | |
| *Cireaşa câinelui* | | *Căţelandru* | | |
| *Cireşi câineşti* | | *Coada câinelui* | | |
| *Floare care sloboade laptele câinelui* | | *Cocoşei câineşti* | | |
| *Lapte căţelei* | | *Curmei câinesc* | | |
| *Lapte câinesc* | | *Curpene câinesc* | | |
| *Laptele cânelui* | | *Dintele câinelui* | | |
| *Laptele câinelui* | | *Limba căţelei* | | |
| *Laptele câinelui de câmp* | | *Limba cânelui* | | |
| *Laptele câinelui de pădure* | | *Limba câinelui* | | |
| *Laptele câinelui de păşune* | | *Măceşul câinelui* | | |
| *Laptele cânielui* | | *Mărăcinele câinelui* | | |
| *Lăptuca câinelui* | | *Măsaua cânelui* | | |
| *Lăptuci câinească* | | *Puţa căţelei* | | |
| *Lăptucă câinească* | | *Puţa căţelului* | | |
| *Lemn câinesc* | | *Puţa câinelui* | | |
| *Lemn câinesc de baltă* | | *Rug câinesc* | | |
| *Lemn de câne* | | *Ţâţa câţelei* | | |
| *Lobodă câinească* | | *Unghia căţelei* | | |
| *Marariu câinesc* | | *Urzica câinelui* | | |
| *Marariul câinelui* | | | | |
| *Mărar(i)ul câinelui* | | | | |
| *Mărul câinelui* | | | | |
| *Merişorul câinelui* | | | | |
| *Muşeţel câinesc* | | | | |



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| *Muşeţel de cel cânesc* | | | | |
| *Muşeţelul cânelui* | | | | |
| *Părădaisa câinelui* | | | | |
| *Pătrunjelul câinelui* | | | | |
| *Pişatul câinelui* | | | | |
| *Poama câinelui* | | | | |
| *Puţa căţelei* | | | | |
| *Puţa căţelului* | | | | |
| *Puţa câinelui* | | | | |
| *Salata câinească* | | | | |
| *Salata câinelui* | | | | |
| *Salată câinilor* | | | | |
| *Salată câinoasă* | | | | |
| *Schin câinesc* | | | | |
| *Struguri câineşti* | | | | |
| *Turbarea câinelui* | | | | |
| *Turbăciunea câinelui* | | | | |
| *Turbeaza câinelui* | | | | |
| *Urzica câinelui* | | | | |

În majoritatea interjecţiilor cu care se cheamă sau se alungă animalele găsim numele vechi româneşti ale acestor animalele ori zoonime preluate de la vecini. Astfel interj. ţiba şi cibă, cu care se alungă câinele, trebuie comparată cu rus. şi rut. cyba, magh. csiba, ved. ç(u)va „câine", iar. interj. ş(u)o, cu care se asmute câinele, cu lit. šuo, arm. šun, rad. i.-e. *k'uon "câine", v.ind. şauva „câinesc"; la fel interj. cuţu-cuţu (cf. it. cuccio, calabr. cucciu, bg. şi sb. kuče "câine").

În câteva cazuri, negăsind, pentru fitonime, termeni de comparaţie, în limbile actuale sau vechi, evidenţiem doar radicalul indo-european din care presupunem că provin fitonimele româneşti printr-o evoluţie paralelă cu cea din limbile sanscrită, latină, greacă, slavă, lituaniană, albaneză etc. Există posibilitatea ca o parte dintre fitonime să nu provină în română direct din rădăcina indo-europeană, ci prin intermediul uneia dintre limbile amintite mai sus, după cum este posibil ca unele fitonime româneşti să fie preluate de la popoarele vecine care, la rândul lor le-au împrumutat iniţial de la români. O serie de nume de plante, preluate, mai ales de către unguri, saşi şi romi la venirea lor în acest spaţiu, s-au conservat numai în limba acestora, nu şi în română. Unele cuvinte au fost reîmprumutate de români de la naţiile conlocuitoare cu pronunţiile şi semnificaţiile mai mult sau mai puţin apropiate de cele iniţiale, altele s-au perpetuat doar în limbile acestor etnii[42]. (Re)descoperite, aceste cuvinte, pot întregi vocabularul (vechi al) limbii române.

[42] Constantin Drăgulescu, *Dicţionar de fitonime româneşti*, Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2003, ed. a doua 2007.



BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)

**Bibliografie**


Borza, Al.. *Dicţionar etnobotanic*, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1968.

Brâncuş, Gr., *Vocabularul autohton al limbii române*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983.

Ciorănescu, Alexandru, *Dicţionarul etimologic al limbii române*, Bucureşti, 2012.

*Dicţionarul etimologic al limbii române*, I (A-B), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2010.

*Dicţionarul etimologic al limbii române*, II (C-cizmă), Bucureşti, Editura Academiei Române, 2015.

*Dicţionarul limbii române*, (în XIX volume) Bucureşti, Editura Academiei, 2014.

Drăgulescu, Constantin, *Dicţionarul explicativ al fitonimelor româneşti,* Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2010.

Drăgulescu, Constantin, Radu Drăgulescu, *Consideraţii asupra unor lexeme daco-geto-trace*, Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga" din Sibiu, 2014.

Drăgulescu, Constantin, Radu Drăgulescu, *Contribuţii la cunoaşterea limbii geto-dacilor. Denumirile dacice de plante*, Sibiu, Editura Universităţii „Lucian Blaga", 2000.

Gorovei, A., *Credinţe şi superstiţii ale poporului român*, Bucureşti, Editura Vestala, 2013.

Russu, I.I., *Etnogeneza românilor*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1981.

Sporiş, Valerica, *Note pe marginea naturii adjectivului din perspectiva relaţiei cu substantivul, verbul şi adverbul*, http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_ europeana/Lucrari2/Valerica%20Sporis.pdf.

Terian, Simina, *Premise pentru o poetică a textemelor*, in EITM5, Târgu Mureş http://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europeana/Lucrari5/IETM5_Part41.pdf.

Vinereanu, M., *Dicţionarul etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indo-europenistică*, Bucureşti, Editura Alcor Edimpex, ed. a 2-a, 2009.




BDD-A25185 © 2016 Universitatea Petru Maior
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 03:13:49 UTC)